

Sygnatura akt I C 1161/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Gryfice, dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gryficach I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Niemczyk

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Anna Trukan

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2016 r. w Gryficach

sprawy z powództwa C. Z.

przeciwko E. S. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda C. Z.:

1) **umowę przeniesienia udziału we współwłasności nieruchomości lokalowej w celu zwolnienia z długu z dnia 13 października 2014 roku**, zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem T. M. w K., zapisaną w rep. A Nr (...) pomiędzy A. S. (1) a E. S. (1), na podstawie której A. S. (1) przeniósł na pozwaną E. S. (1) cały przysługujący jemu **udział do 1/2 części** w prawie własności do lokalu mieszkalnego nr (...) usytuowanego na IV kondygnacji (III piętro) wraz z prawami związanymi z jego własnością, położonego w T. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gryficach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

2) **umowę sprzedaży samochodu marki C. (...), rok produkcji (...), nr VIN (...), zawartej pomiędzy Przedsiębiorstwem Usługowo Produkcyjnym (...) A. S. (1) a Przedsiębiorstwem Usługowo- (...) E. S. (1)**

w celu zaspokojenia wierzytelności powoda w kwocie 67.750,53 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych 53/100) **wynikającej** z wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie V Wydział Gospodarczy z dnia 28.01.2015 r. o sygn. akt VGC 615/14;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.005,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Ewa Niemczyk

Sygn. akt I C 1161/15

UZASADNIENIE

Powód C. Z. wniósł pozew przeciwko E. S. (1) o uznanie za bezskuteczne wobec powoda czynności prawnych dokonanych z pokrzywdzeniem wierzyciela, tj.:

1) umowy przeniesienia udziału we współwłasności nieruchomości lokalowej w celu zwolnienia z długu z dnia (...) roku, zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem T. M. w K. (rep. A nr (...)), pomiędzy A. S. (1) a E. S. (1), na podstawie której A. S. (1) przeniósł na pozwaną E. S. (1) cały przysługujący jemu udział do 1/2 części w prawie własności do lokalu mieszkalnego nr (...) usytuowanego na IV kondygnacji (III

piętro) wraz z prawami związanymi z jego własnością, położonego w T. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gryficach prowadzi księgę wieczystą KW nr (...)

2) umowy sprzedaży samochodu marki C. (...), rok prod. (...), nr VIN (...), zawartej pomiędzy Przedsiębiorstwem Usługowo Produkcyjnym (...) A. S. (1) a Przedsiębiorstwem Usługowo- (...) E. S. (1).

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż mąż pozwanej E. A. S. jest prezesem spółki (...) sp. z o.o. w K.. Powód przeciwko tej spółce wytoczył powództwo w dniu 12 marca 2013 roku o zapłatę kwoty 26.910,00 zł i uzyskał w dniu 19 listopada 2013 roku wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział XI Gospodarczy, zasądający roszczenie wraz z kosztami w wysokości 4.393,00 zł. W dniu 10 kwietnia 2013 roku zostało wytoczone kolejne powództwo przeciwko Spółce (...) i Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 kwietnia 2013 roku zasądził od tej spółki na rzecz powoda kwotę 25.683,84 zł oraz 2.417,00 zł tytułem kosztów procesu. W związku z tym, iż (...) Sp. z o.o. w K. nie zapłaciła dobrowolnie zasądzonych kwot, zaś egzekucja skierowana przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, powód na podstawie art. 299 k.s.h., wniósł w dniu 28 kwietnia 2014 roku do Sądu Rejonowego w Koszalinie pozew przeciwko A. S. (1). Sąd ten w dniu 6 maja 2014 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, od którego A. S. (1) w dniu 10 czerwca 2014 roku złożył sprzeciw. Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015 roku została zasądzona od męża pozwanej na rzecz powoda kwota 67.750,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz 3.388,00 zł tytułem kosztów sądowych i 3.617,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Od tego wyroku A. S. (1) wniósł apelację. W tym czasie, albowiem w dniu 13 października 2014 roku dłużnik powoda zawarł ze swoją żoną E. S. (1), z którą miał ustanowioną rozdzielność majątkową od 31 sierpnia 2012 roku, umowę przeniesienia własności przysługującego mu udziału w wysokości 1/2 części w lokalu mieszkalnym położonym

w T. przy ul. (...) wraz z prawami związanymi z jego własnością,

w celu zwolnienia z długu, rzekomo spłaty pożyczki udzielonej A. S. (1) przez pozwaną w dniu 14 sierpnia 2014 roku. Powód podniósł, iż w jego ocenie przedmiotowa pożyczka była czynnością fikcyjną mającą upozorować cause do przeniesienia udziału, a w rzeczywistości była nieodpłatna. Poza tym dłużnik powoda przeniósł również własność samochodu na pozwaną za cenę 7.200,00 zł, jednak brak dowodu, iż cena została zapłacona. Powód zwrócił uwagę również na fakt, iż data rzekomej transakcji 24.03.2014 roku jest również fikcyjna, gdyż dopiero w dniu 18.04.2014 roku bank (...) przeniósł na A. S. (1) zwrotnie własność pojazdu. Według wierzyciela dokonane czynności były zatem działaniami mającymi na celu pokrzywdzenie go, a zachowanie pozwanej i dłużnika wskazuje, że zostały spełnione wszystkie przesłanki z art. 527 k.c., bowiem dłużnik wyzbył się składników swojego majątku, co uniemożliwia wszczęcie egzekucji, a w konsekwencji zaspokojenie wierzyciela powoda, a ponadto działał on ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zaś pozwana uzyskała korzyść majątkową, będąc osobą bliską (żoną), co wiąże się z domniemaniem określonym w art. 527 § 3 k.c. Dodatkowo powód podkreślił, iż okoliczności sprawy wskazują, że przysporzenia dłużnika na rzecz pozwanej miały charakter nieodpłatny, a w takiej z kolei sytuacji zastosowanie ma przepis art. 528 k.c.

Pozwana E. S. (1) wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania. Pozwana przede wszystkim podniosła, iż nie miała wiedzy na temat niewypłacalności dłużnika, a powód nie udowodnił, aby uzyskała ona korzyść majątkową i aby wiedziała o działaniu dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwana podała, że w jej majątku powstał realny uszczerbek w związku

z udzieleniem pożyczki dla dłużnika, a przejęcie udziału w nieruchomości stanowiło jedyną możliwość zaspokojenia, co w żaden sposób pozwanej nie wzbogaciło, lecz stanowiło ekwiwalent braku w jej majątku, braku wynikłego z niemożliwości uzyskania zaspokojenia w formie wpłaty gotówkowej. Ponadto pozwana przedłożyła kopię wydruku potwierdzenia wypłaty/odbioru dotyczącej kwoty 40.000,00 zł w celu wykazania zrealizowania przelewu na rzecz dłużnika. Zdaniem pozwanej złożenie pozwu przez powoda jest przedwczesne. E. S. (1) wyjaśniła również, że pomiędzy nią

a dłużnikiem powoda nie ma wspólnoty działalności gospodarczej, wspólnoty gospodarstwa domowego, a tym samym stosunku stałej bliskości i stosunku zaufania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dłużnik powoda A. S. (1) jest mężem pozwanej E. S. (1). Małżonkowie umową majątkową małżeńską, zawartą w dniu 31 sierpnia 2012 roku w formie aktu notarialnego, ustanowili w ich małżeństwie rozdzielną majątkową.

A. S. (1) od 01 kwietnia 2005 roku rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą A. S. (1) Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne (...) P. – Nadzór – Wykonawstwo w T. ul. (...) lok. (...), między innymi w zakresie architektury. Wykonywanie tej działalności A. S. (1) zawiesił w dniu 31 marca 2015 roku. Mąż pozwanej był również jedynym wspólnikiem i Prezesem Zarządu spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Żona dłużnika – pozwana E. S. (2) była osobą bezrobotną, do 2010 roku dorabiała jedynie dorywczo, później zajęła się wychowywaniem dziecka.

W dniu 20 czerwca 2013 roku pozwana rozpoczęła wykonywanie działalności gospodarczej pod nazwą E. S. (1) Przedsiębiorstwo Usługowo – (...) w przeważającej mierze dotyczącej działalności w zakresie architektury. Pozwana nie miała uprawnień do prowadzenia działalności gospodarczej w tym zakresie. Zatrudniła więc swojego męża, który takie uprawnienia posiadał.

(bezsporne, a nadto dowód: KRS k. 18-21, umowa majątkowa k. 57-58, zeznania pozwanej k. 201-204, (...) k. 80 i k. 81)

W 2012 roku w ramach prowadzonej działalności powód C. Z. nawiązał współpracę (...) Spółką z o.o. w K., której prezesem był mąż pozwanej, i zawarł z tą spółką, umowę na wykonanie termomodernizacji i kolorystyki elewacji budynku S. sportowej przy szkole w B. oraz umowę na wykonanie części robót przy budowie świetlicy w miejscowości T. i L.. Powód wykonał roboty, wystawiając za nie faktury, jednakże spółka (...) zapłaciła jedynie część należności za pierwszą umowę, zaś za drugą już się nie rozliczyła.

(dowód: zeznania powoda k. 200-201, pozew k. 22-31, pozew k. 33-43)

Pozwem z dnia 12 marca 2013 roku, który wpłynął do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie XI Wydziału Gospodarczego w dniu 13 marca 2013 roku, powód C. Z. domagał się od (...) Sp. z o.o. w K. zapłaty kwoty 26.910,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W dniu 19 listopada 2013 roku został wydany wyrok w sprawie XI GC 844/13 zasądający kwotę 26.910,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 6.000 zł od dnia 14.12.2012 roku i od kwoty 20.910 zł od dnia 11.02.2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.393,00 zł tytułem zawrotu kosztów procesu. W dniu 28 stycznia 2014 roku została wyrokowi nadana klauzula wykonalności.

Kolejny pozew do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie przeciwko spółce (...) powód wniósł 10 kwietnia 2013 roku domagając się zasądzenia kwoty 25.683,84 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty. W tej sprawie Sąd gospodarczy wydał w dniu 12 kwietnia 2013 roku nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym XI GNc 1025/13, zasądając roszczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz kwotę 2.417,00 zł tytułem wynagrodzenia radcy prawnego i 322,00 zł kosztów sądowych. Nakazowi zapłaty w dniu 05 września 2013 roku została nadana klauzula wykonalności.

(dowód: pozew k. 23-31, wyrok k. 32, pozew k. 33-43, nakaz zapłaty k. 44)

Spółka (...) Sp. z o.o. nie zapłaciła dobrowolnie powodowi zasądzonych orzeczeniami kwot, w związku z czym powód w dniu 20 września 2013 roku złożył na podstawie nakazu zapłaty z dnia 12 kwietnia 2013 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, wniosek o wszczęcie egzekucji wobec spółki do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym

Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. Z.. Postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność zostało w dniu 10 marca 2014 roku umorzone.

Dłużnik powoda A. S. (1) w imieniu spółki (...) w dniu 14 lipca 2013 roku złożył do Sądu wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu.

W trakcie czynności przed sądem upadłościowym ustalono, że (...) Sp. z o.o. posiada zadłużenie na rzecz blisko 200 kontrahentów na kwotę przekraczającą 4.400.000,00 zł

i toczą się przeciwko niej liczne postępowania sądowe i egzekucyjne. Postanowieniem

z dnia 04 września 2013 roku wniosek o ogłoszenie upadłości został oddalony z uwagi na to, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

Z uwagi na bezskuteczność egzekucji w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., powód C. Z. wniósł do Sądu Rejonowego

w K. V Wydziału Gospodarczego w dniu 25 kwietnia 2014 roku na podstawie art. 299 k.s.h. pozew przeciwko A. S. (1) o zapłatę kwoty 67.750,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 06 maja 2014 roku powód uzyskał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, jednakże A. S. (1) wniósł sprzeciw datowany na dzień

1 czerwca 2014 roku. Po rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Koszalinie w sprawie VGC 615/14 wydał w dniu 28 stycznia 2015 roku wyrok zasądający od męża pozwanej na rzecz powoda kwotę 67.750,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 60.940,53 zł od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.388,00 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i 3.617,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. A. S. (1) wywiódł apelację, oddaloną wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 09 września 2015 roku.

A. S. (1) złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie w sprawie VI Ga 62/15, który to wniosek został oddalony.

(dowód: pozew k. 45-51, sprzeciw k. 53-54, wyrok k. 55, wniosek k. 193-196)

W dniu 24 marca 2014 roku została wystawiona faktura nr (...) przez podmiot sprzedający Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne (...) A. P.-Nadzór-Wykonawstwo na rzecz nabywcy Przedsiębiorstwa (...).” E. S. (1), samochód marki C. (...) rok produkcji 2002 nr VIN (...) za cenę 7.200,00 zł z terminem zapłaty do dnia 31.03.2014 roku.

W dniu 18 kwietnia 2014 roku zawarto pomiędzy (...) Bank (...) S.A. a A. S. (1) umowę o zwrotnym przejściu prawa własności, w której bank oświadczył, że wygasła wierzytelność zabezpieczona przewłaszczeniem na pojeździe samochodowym marki C. (...) o nr rej. (...), wynikająca z umowy kredytu z dnia 11.12.2009 r. i udział we współwłasności przeszedł na A. S. (1).

(dowód: faktura k. 78, umowa k. 79, pismo k. 134)

Pomiędzy pozwaną E. S. (1) a jej mężem A. S. (1) została sporządzona umowa pożyczki, w której zostało wpisane, iż pozwana udziela A. S. (1) pożyczki w wysokości 40.000,00 zł na okres od dnia

14 sierpnia 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku. Datę sporządzenia umowy określono na 14 sierpnia 2014 roku. Pożyczkobiorca zobowiązał się zapłacić odsetki

w wysokości 5% w stosunku rocznym. Pożyczkobiorca pożyczkę miał otrzymać przekazem pocztowym do 21.08.2014 roku. Pożyczka miała być zwrócona w dniu 01.10.2014 roku. Celem zabezpieczenia spłaty długu wraz z odsetkami pożyczkobiorca przeniósł na rzecz pożyczkodawcy prawo własności do 1/2 lokalu mieszkalnego położonego w T. ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gryficach prowadzi księgę wieczystą KW (...), a pożyczkodawca wyraził na to zgodę, zobowiązując się jednocześnie do powrotnego przeniesienia prawa własności przedmiotu zabezpieczenia po dokonaniu przez dłużnika spłaty pożyczki wraz z odsetkami.

W umowie zawarto również zapis, że jeżeli pożyczka zostanie spłacona w terminie,

to przeniesienie własności traci moc i pożyczkobiorca staje się z powrotem właścicielem nieruchomości.

W dniu 13 października 2014 roku strony umowy przed notariuszem uznali za własne podpisy własnoręczne złożone na umowie.

W tym też dniu, tj. 13 października 2014 roku, małżonkowie A. S. (1) i E. S. (1) zawarli przed notariuszem T. M., prowadzącym kancelarię w K., umowę przeniesienia udziału we współwłasności nieruchomości lokalowej w celu zwolnienia z długu. Na podstawie tej umowy dłużnik powoda przeniósł na pozwaną przysługujący mu udział w wysokości 1/2 części w prawie własności do lokalu mieszkalnego nr (...), usytuowanego na IV kondygnacji (III piętro) w budynku mieszkalnym, położonym w T. przy ulicy (...), składającego się z trzech pokoi, kuchni, łazienki z wc, przedpokoju, o powierzchni użytkowej mieszkalnej (...) m² oraz pomieszczenia przynależnego – strych o powierzchni użytkowej 7,50 m², stanowiącego odrębny przedmiot własności, objętego księgą wieczystą (...), w celu zwolnienia się z obowiązku spłaty pożyczki.

(dowód: umowa pożyczki k. 59-61, umowa przeniesienia udziału k. 196-198)

Dłużnik A. S. (1) mieszka nadal w mieszkaniu, w którym udział w 1/2 części przeniósł na żonę. Zamieszkuje tam wraz z żoną i wspólnym dzieckiem. Dłużnik korzysta również z samochodu C. (...), który został sprzedany przez niego w ramach prowadzonej działalności na rzecz małżonki jako przedsiębiorcy.

(dowód: zeznania powoda k. 201, częściowo zeznania świadka A. S. k. 177-182, częściowo zeznania pozwanej k. 203)

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporny pomiędzy stronami był fakt, iż A. S. (1) jest dłużnikiem powoda na mocy tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego

w K. w sprawie VGC 615/14 z dnia 28 stycznia 2015 roku zasądającego na rzecz powoda kwotę 67.750,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 60.940,53 zł od dnia 28 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.388,00 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i 3.617,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Bezsporny był również fakt zawarcia umowy w formie aktu notarialnego przeniesienia udziału we współwłasności nieruchomości lokalowej.

Sporna natomiast była kwestia czy czynności prawne zostały dokonane z pokrzywdzeniem wierzyciela, czy dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia, czy pozwana wiedziała o sytuacji finansowej dłużnika i czy dokonana czynność zwiększyła niewypłacalność dłużnika. Poza tym powód podnosił w sprawie, iż dokonane czynności przez dłużnika i pozwaną są czynnościami pozornymi, albowiem powód powziął wątpliwości, czy rzeczywiście strony przekazały kwotę wynikającą z pożyczki, czy jedynie zawarły ją dla pozorów, w celu późniejszego zawarcia umowy o przeniesienia udziału w nieruchomości. Podobnie zdaniem powoda samochód nie mógł być sprzedany przez dłużnika dla pozwanej w dniu wystawienia faktury, albowiem w tym dniu nie nastąpiło jeszcze przeniesienie udziału w pojeździe z banku na A. S. (1). Powód zarzucił, iż czynności te zmierzały do pokrzywdzenia wierzyciela i dokonane były z tą świadomością przez dłużnika, o czym wiedziała jego żona, do której to majątku nastąpiło przysporzenie, a poza tym dla pozorów.

Zgodnie z treścią **art. 527 § 1 k.c.** gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Przepis powyższy ma na celu ochronę wierzyciela przed krzywdzącym go działaniem dłużnika. Przesłankami actio Pauliana są: po pierwsze **pokrzywdzenie wierzycieli**, jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, po wtóre **działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli**

i po trzeciej wiedza lub **możliwość** – przy zachowaniu należytej staranności – **dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią**.

Zaskarżona może być tylko czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika, bądź przez to, że z majątku coś ubyło, bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść, gdyby czynność nie została dokonana. Z tą zmianą w majątku dłużnika musi wiązać się uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny

w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§ 2 art. 527 k.c.).

Pozwana zarzuciła, że nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające skorzystanie przez stronę powodową ze skargi pauliańskiej, albowiem dłużnik nie dokonał czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela, po jego stronie nie zachodzi stan niewypłacalności, albowiem dłużnik ma wierzytelności, których obecnie dochodzi, a powód nie zgadzał się na cesję należności.

W tym miejscu trzeba zaznaczyć, iż pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (por. wyrok SN z dnia 29.06.2004 r. II CK 367/03, wyrok SN z dnia 28.11.2001 r. IV CKN 525/00).

Poza tym jak stanowi przepis artykułu 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Paragraf ten wprowadza ułatwienie dowodowe poprzez ustanowienie określonego w nim domniemania. Dla zastosowania jego konieczne jest jednak wykazanie przez wierzyciela, że osobą trzecią łączącą z dłużnikiem stosunek bliskości w chwili dokonania czynności prawnej krzywdzącej wierzyciela.

Sąd Najwyższy stwierdził w orzeczeniu z dnia 24 kwietnia 1996 roku, iż stosunek bliskości może występować również wtedy, gdy dłużnicy i osoba trzecia pozostają w fazie konfliktu, a zatem stosunki te mają zabarwienie emocjonalnie ujemne. Chodzi o taki „stosunek bliskości” między dwiema osobami, który uzasadnia przyjęcie, że jedna z nich jest w posiadaniu informacji o aktualnej sytuacji majątkowej drugiej (art. 527 § 3 k.c.). Jest oczywiste, że będą tu wchodzić w grę najczęściej stosunki rodzinne i podobne do rodzinnych. W przedmiotowej sprawie umowa została zawarta pomiędzy mężem a żoną, zatem niewątpliwie występował tu stosunek bliskości. Nadto wspólnie wówczas zamieszkiwali i zamieszkują nadal. Twierdzą, iż nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego, jednakże z ich zeznań wynika, że pozwana zatrudnia swojego męża na umowę o pracę i miejscem zatrudnienia jest właśnie mieszkanie, w którym udział w prawie własności w 1/2 części dłużnik przeniósł na pozwaną. Małżonkowie w umowie oświadczyli, iż nastąpiło wydanie lokalu na rzecz pozwanej, a tymczasem z zeznań zarówno świadka A. S. (1), jak i pozwanej E. S. (1), wynika, iż dłużnik powoda nadal tam zamieszkuje i przedmiotowego lokalu nigdy nie opuścił, co więcej pod tym adresem pozwana założyła działalność gospodarczą i lokal ten jest również miejscem zatrudnienia A. S. (1).

Poza tym na uwagę zasługuje fakt, iż pozwana oraz jej małżonek w ramach prowadzonych przez siebie działalności gospodarczej dokonywali transakcji. Jak zeznał A. S. (1) nie pozostawali w ciągłych stosunkach gospodarczych, ale mogły być zdarzenia jednorazowe, np. około dwa razy w roku.

Ponadto okoliczność czy osoba trzecia wiedziała lub mogła się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności o tym, czy dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli, nie ma znaczenia w sytuacji, gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie. W rozpatrywanej sprawie dłużnik dokonał przeniesienia udziału w sprawie własności w celu zwolnienia się z długu oraz zawarł umowę sprzedaży samochodu.

Jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 k.c.).

Przepis ten stanowi najdalej **idące uproszczenie w realizacji skargi pauliańskiej** przez wierzyciela. W niniejszej sprawie powód wykazywał, że umowa pożyczki była zawarta dla pozorów, a zatem późniejsze przeniesienie własności było pod tytułem darmym. Podobnie pozwana nie wykazała, aby uiściła kwotę za zakup samochodu, czy też aby spłaciła za męża kredyt w banku. Pozwana mimo kwestionowania tych faktów przez stronę powodową, nie przedstawiła dowodów, na potwierdzenie dokonanej spłaty za męża na rzecz banku, czy posiadania środków, które przekazała mężowi. Pozwana twierdziła, że pożyczyła te pieniądze od rodziny, jednakże na tą okoliczność również nie przedstawiono dowodów, zaś do akt sprawy załączono jedynie kserokopię wydruku „ekspresu pieniężnego, potwierdzenia wypłaty/odbioru”, z którego wynika jedynie, że nadawcą w UP (...) jest E. S. (1), a adresatem A. S. (1).

Zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną na podstawie art. 527 k.c. i następnych (por. wyrok s.apel.

w P. z dnia 19.09.2006 r. I ACa 1021/05). Wystarczy by **dłużnik** takie **pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności**, wystarcza świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się (por. wyrok s.apel. w Poznaniu z dnia 12.05.2005 r. I ACa 1764/04, wyrok SN z dnia 22.10.2004 r. II CK 128/04, wyrok s.apel. w Gdańsku z dnia 10.01.1995 r. I ACR 1014/94). Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone walory wyjdą z jego majątku, a wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem (tak wyrok SA w K. z 11.03.2015 r. I ACa 1007/14).

W celu ustalenia czy w niniejszej sprawie nastąpiło pokrzywdzenie wierzyciela przez zawarcie umowy przeniesienia własności udziału w 1/2 części w nieruchomości lokalowej oraz umowy sprzedaży samochodu C. (...), Sąd dopuścił dowód

z przesłuchania świadka A. S. (1) i stron oraz z przedstawionych przez strony dokumentów.

Z przebiegu egzekucji w stosunku do spółki jednoznacznie wynikało, iż powód miał trudności z wyegzekwowaniem swoich należności i nie jest prawdą twierdzenie strony powodowej, że nie było i nie przeszkód do spłaty wierzyciela. Dłużnik nie płaci dobrowolnie powodowi, nie zmniejsza w żaden sposób swojego zadłużenia.

Dłużnik był przedsiębiorcą, prowadził nie tylko własną działalność, ale również działalność pod postacią spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zdawał sobie więc sprawę z faktu odpowiedzialności na podstawie art. 299 k.s.h. w przypadku bezskuteczności egzekucji w stosunku do spółki, co też sam w zeznaniach potwierdził.

Nie bez znaczenia są również terminy zawierania umów. Po pierwsze wobec spółki (...), w której prezesem był A. S. (1), już w dniu 12 kwietnia 2013 roku wydany był nakaz zapłaty. Druga sprawa wniesiona do Sądu wcześniej, albowiem w marcu 2013 roku, była w toku i zakończyła się wydaniem wyroku zasądzającego roszczenie od (...) Sp. z o.o. w K. w dniu 19 listopada 2013 roku. W dniu

20 września 2013 roku powód wszczął już egzekucję w stosunku do spółki, zakończoną 10 marca 2014 roku z uwagi na jej bezskuteczność. W tym czasie (faktura VAT z dnia 24.03.2014 roku) dłużnik wraz z małżonką zawierają pomiędzy sobą, jako osobami prowadzącymi działalność gospodarczą, umowę sprzedaży samochodu, którego w całości w tym dniu dłużnik nawet nie jest właścicielem. Powód pozew przeciwko dłużnikowi wytoczył już w dniu 25 kwietnia 2014 roku. Pozwana zaś zawarła umowę pożyczki

z mężem w dniu 14 sierpnia 2014 roku, w której to umowie dłużnik już przeniósł własność swojego udziału na pozwaną. Celem zabezpieczenia spłaty długu wraz

z odsetkami pożyczkobiorca, czyli dłużnik powoda, już w umowie przeniósł na rzecz pożyczkodawcy – pozwanej prawo własności do 1/2 lokalu mieszkalnego,

a pożyczkodawca – pozwana, wyraził na to zgodę, zobowiązując się jednocześnie

do powrotnego przeniesienia prawa własności przedmiotu zabezpieczenia po dokonaniu przez dłużnika spłaty pożyczki wraz z odsetkami. Zawarte w umowie sformułowania są niejasne i np. z jednej strony wpisano zapis, że jeżeli pożyczka zostanie spłacona w terminie, to przeniesienie własności traci moc i pożyczkobiorca staje się z powrotem właścicielem nieruchomości, zaś wcześniej, że po dokonaniu spłaty to pożyczkodawca zobowiązuje się przenieść z powrotem prawo własności. Dłużnik zawarł umowę pożyczki oraz późniejszą umowę przeniesienia własności udziału w nieruchomości w celu zwolnienia z długu, już po wydaniu przez Sąd nakazu zapłaty przeciwko niemu, zasądzonego od niego na rzecz powoda kwotę 67.750,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania.

Podsumowując powyższe Sąd uznał, iż zostały spełnione przesłanki wynikające z art. 527 k.c.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. S. (1) co do kwestii nie informowania małżonki o kłopotach finansowych i braku rozmowy pomiędzy małżonkami na ten temat. Nie bez znaczenia jest fakt, że mimo przekazania udziału w nieruchomości, rodzina mieszka nadal razem, tj. dłużnik, jego małżonka i córka, w przedmiotowej nieruchomości. Poza tym z zeznań dłużnika i pozwanej wynika, że A. S. (1) korzysta również z samochodu, który sprzedał pozwanej. Nadto pracuje u pozwanej, która założyła firmę tożsamą z firmą prowadzoną wcześniej przez dłużnika. Pozwana nie ma uprawnień, a jej jedynym pracownikiem zatrudnionym na stałe jest mąż – dłużnik powoda. Znamienne jest, iż pozwana nie pracowała wcześniej, rodzina utrzymywała się z zarobków świadka, a rozpoczęcie działalności przez pozwaną, pokrywa się w czasie z kłopotami finansowymi dłużnika powoda i toczącymi się procesami wobec spółki, w której był jedynym wspólnikiem i prezesem.

Pozwana zeznała, że mimo, iż A. S. (1) zaprzestał płacenia jakichkolwiek kwot na dom, jak wynika z zeznań pozwanej i dłużnika, przez lata, nie wiedziała pozwana i nie domyślała się, że jej mąż ma kłopoty finansowe. Podobnie jak nie wzbudził w niej żadnych podejrzeń i wątpliwości fakt, iż osoba, która prowadzi swoją działalność gospodarczą, potrzebuje pożyczki w wysokości 40.000,00 złotych i zatrudnienia u pozwanej w firmie za najniższą pensję krajową. Zeznania takie są dla Sądu niewiarygodne i pozbawione logiki.

Również okoliczność, że pozwana była osobą bezrobotną, rozpoczęła prowadzenie działalności w tym samym zakresie, w którym wcześniej prowadził mąż, nie mając do tego uprawnień i zatrudniając męża, świadczy również w ocenie Sądu, jednoznacznie o próbie przeniesienia majątku w taki sposób, by wierzyciele nie mogli się zaspokoić i prowadzić egzekucji.

Zatem Sąd nie dał wiary, iż pozwana dowiedziała się o kłopotach finansowych męża dopiero pod koniec 2015 roku. Musiała w ocenie Sądu o nich co najmniej wiedzieć w chwili udzielania pożyczki, czy już wcześniej, w chwili spłacania do banku kredytu za samochód, o ile taka sytuacja rzeczywiście miała miejsce, gdyż w niniejszej sprawie nie została wykazana. Jeszcze raz trzeba podkreślić, że nie przedłożono dokumentów świadczących o tym, iż pozwana spłacała jakiegokolwiek kwoty na rzecz banku, nie wynika to z żadnego przedłożonego do akt sprawy dowodu. Nie zasługują na wiarygodność również zeznania co do tego, że pozwana nie pytała czemu mąż nie spłaca jej pożyczki, jak i nie wiedziała o kłopotach przy zawieraniu aktu notarialnego przenoszącego własność. Stan faktyczny przedstawiony przez pozwaną i świadka jest pozbawiony sensu.

Z jednej strony pozwana zeznaje, iż opłaca wszystkie rachunki za światło, gaz, za wszystkie media odkąd ma rozdzielność majątkową z mężem, czyli od 31 sierpnia 2012 r. A jak wynika z dalszych zeznań wcześniej nie pracowała, rachunki płacił mąż, nie pracowała od 2010 roku do chwili założenia działalności gospodarczej, a zatem do 20 czerwca 2013 roku.

Pozwana przyznała, że mąż powiedział, że powodem nieopłacania rachunków przez jej męża było to, że nie miał środków. Wypływa z tego jednoznaczny wniosek,

iż wiedzę o braku środków finansowych u męża, pozwana miała, bądź powinna mieć, już w 2012 roku, kiedy, jak twierdzi, mąż przestał opłacać rachunki.

Dłużnik i jego małżonka nie wyjaśnili również w sposób logiczny, czym kierowali się, mieszkając wspólnie w jednym mieszkaniu w T., dokonując przelew z urzędu pocztowego w K. dla A. S. (1), właśnie na ich wspólny adres.

Sam fakt dokonania w umowie zabezpieczenia w postaci zapisu o przeniesieniu udziału w prawie własności nieruchomości, świadczy o tym, iż pozwana co najmniej domyślała się o problemach finansowych męża. Zresztą dowodem na tą okoliczność jest również zawarcie w 2012 roku umowy o rozdzieleniu majątkowej. Jak zeznała pozwana „chciała się w jakiś sposób zabezpieczyć”.

Nadto istotne jest, iż strony umowy przeniesienia własności nie określiły w ogóle wartości przekazywanego udziału, czy też wartości całego lokalu mieszkalnego. Nie sposób nawet ustalić, czy rzeczywiście dłużnik nie przekroczył swojego zobowiązania,

o ile nie było fikcyjne, wynikającego z umowy pożyczki. W umowie zawarto jedynie zapis, że kwota pożyczki jest ekwiwalentna w stosunku do wartości rynkowej opisanego udziału we współwłasności nieruchomości lokalowej.

Tłumaczenie, iż pozwana spłaciła za męża zadłużenie do banku, gdyż potrzebny był jej samochód do prowadzenia działalności gospodarczej, jest również co najmniej dziwne. Po pierwsze pozwana mogła nabyć inny samochód, a poza tym jej małżonek

w tym czasie również prowadził działalność gospodarczą jak wynika z ewidencji działalności gospodarczej, do prowadzenia której niezbędny był samochód.

Niewątpliwie jednak, niezależnie od przyczyny dłużnik wyzbył się w ten sposób swojego majątku. A. S. (1) zeznał, że miał świadomość, w momencie brania pożyczki od żony z zabezpieczeniem przeniesienia własności udziału w nieruchomości, że spółka, której był prezesem ma zobowiązania. Miał również świadomość tego, że w razie czego odpowiedzialność spada na członków zarządu spółki, dlatego też w momencie kiedy spółka nie miała możliwości wywiązania się ze swoich zobowiązań, złożył wniosek o upadłość.

Oczywiście pokrzywdzenie wierzyciela należy ocenić według chwili zaskarżenia (wystąpienia przez wierzyciela z akcją pauliańską) – por. wyrok SN z dnia 26.03.2015 roku V CSK 320/14. Trzeba jednak mieć także na uwadze okoliczności konkretnej sprawy. Postępowanie dłużnika jak najbardziej zmierza do pokrzywdzenia wierzyciela. Majątek posiadany w chwili obecnej przez dłużnika to jedynie dochód z pracy

w wysokości najniższego wynagrodzenia. Świadek wskazał, że nie posiada majątku, z którego w chwili obecnej powód mógłby się zaspokoić. Obecnie pracuje w firmie małżonki, na umowę o pracę na czas nieokreślony.

Nadto należy zwrócić uwagę, iż sama pozwana już w odpowiedzi na pozew wskazała, że przejęcie udziału w nieruchomości stanowiło jedyną możliwość zaspokojenia, co w żaden sposób pozwanej nie wzbogaciło, lecz stanowiło ekwiwalent braku w jej majątku, braku wynikłego z niemożliwości uzyskania zaspokojenia w formie wpłaty gotówkowej.

Zdaniem Sądu niewątpliwie wyzbycie się udziału w nieruchomości spowodowało niemożność, utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik w ocenie Sądu stał się niewypłacalny w wyższym stopniu i wierzyciel będzie mógł uzyskać zaspokojenie z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, a przede wszystkim czasu i ryzyka. Wierzyciel wykazał, iż dłużnik w chwili orzekania był niewypłacalny, a zawarte przez niego umowy, znacznie utrudnią wyegzekwowanie kwot i na przyszłość wydłużą to możliwość zaspokojenie się przez wierzyciela.

Dłużnik doskonale wiedział także, iż winien zaspakajać wszystkich wierzycieli. Zeznał, że początkowo sprzedał kilka samochodów prowadząc spółkę, rozliczył częściowo pracowników. W konsekwencji tego został oskarżony o działanie

z pokrzywdzeniem wierzycieli, w związku z tym nie dokonywał więcej takich transakcji.

Bezskutecznością może być objęta jedynie czynność prawna dłużnika maksymalnie do rozmiarów konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi, stąd sentencja wyroku wydanego na podstawie art. 527 § 1 k.c. Żądanie pozwu wyznaczające granice rozpoznania sprawy i rozstrzygnięcia musi określać wierzytelność, której ochronie wyrok ze skargi pauliańskiej ma służyć. Sąd uznał zatem za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela umowę przeniesienia udziału w 1/2 części we współwłasności nieruchomości lokalowej w celu zwolnienia z długu z dnia 13 października 2014 roku oraz umowę sprzedaży samochodu marki C. (...), rok produkcji 2002, nr VIN (...), w celu zaspokojenia wierzytelności powoda, tj: kwoty w wysokości 67.750,53 zł wynikającej z wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie V Wydział Gospodarczy z dnia 28.01.2015 r. o sygn. akt VGC 615/14, zgodnie ze wskazaniami powoda w pozwie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., który stanowi, iż strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W myśl natomiast § 3 powołanego przepisu do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata (art. 99 k.p.c.). Na kwotę zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powoda składała się opłata od pozwu w wysokości 3.388,00 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3.600,00 zł oraz opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

SSR Ewa Niemczyk